



تأثیر توسعه بیمه بر رشد اقتصادی در کشورهای منتخب (با تأکید بر نقش نهادهای محیطی)

شیوا اسدزاده^۱ - محمد نقیبی^۲

تاریخ دریافت: ۹۶/۸/۲۱ تاریخ پذیرش: ۹۷/۵/۳

چکیده

تحقیق حاضر به بررسی تأثیر توسعه بیمه بر رشد اقتصادی با توجه به نقش نهادهای محیطی می‌پردازد. این تحقیق شامل اطلاعات کلان اقتصادی ۲۰ کشور با نهادهای محیطی سالم و ناسالم براساس گزارشات موسسه فریزر برای دوره زمانی ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۵ می‌باشد که بدین منظور برای بررسی تأثیر توسعه بیمه بر میزان رشد اقتصادی را با مدل‌های رگرسیونی انتقال ملایم تابلویی (PSTR) مورد ارزیابی قرار می‌دهیم. نتایج مطالعه حاکی از تأثیر مثبت و معنی‌دار متغیرهای تورم و شاخص توسعه مالی بر رشد اقتصادی و تأثیر منفی و معنی‌دار ضریب نفوذ بیمه، نهادهای محیطی و مخارج دولت در رژیم حدی اول، همچنین تأثیر مثبت و معنی‌دار ضریب نفوذ بیمه، نهادهای محیطی و مخارج دولت و تأثیر منفی و معنی‌دار متغیرهای تورم و درجه باز بودن اقتصاد در رژیم حدی دوم بر روی رشد اقتصادی می‌باشد. در نهایت مقدار حد انتقال ۰/۰۴۷۶- به دست آمد که نشان‌گر قرار گرفتن در رژیم حدی اول یا دوم و مقدار سرعت انتقال نیز ۵/۹۸ شد که نشان‌دهنده جهش در انتقال از رژیم حدی اول به رژیم حدی دوم می‌باشد.

طبقه بندی G22:JEL ، O44 ، G20 ، C33

کلید واژه‌ها: بیمه، رشد اقتصادی، نهادهای محیطی، شاخص توسعه مالی، مدل‌های رگرسیونی انتقال ملایم تابلویی

^۱ کارشناس ارشد اقتصاد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سلماس، سلماس، ایران، Daniz_sh69@yahoo.com

^۲ استادیار اقتصاد و عضو هیئت علمی واحد سلماس، دانشگاه آزاد اسلامی، سلماس، ایران، m_nagibi@iausalmas.ac.ir

۱. مقدمه

در دنیا کمتر صنعتی را می‌توان یافت که محصول نهایی آن در مسیر بهبود وضعیت جامعه و رفاه عمومی نباشد. صناعی همچون پتروشیمی، اتومبیل‌سازی، کشتی‌سازی و نظایر آن که محصول نهایی تمامی این صنایع افزایش کیفیت زندگی مردم است و در این میان صنعت بیمه علاوه بر دارا بودن این امتیازات، یک ویژگی مهم دیگر نیز دارد. بیمه یکی از ابزارهای مفید مدیریت خطر، برای تامین آرامش و آسایش افراد جامعه است. شاید به همین خاطر است که صاحب نظران، صنعت بیمه را یک صنعت اقتصادی-اجتماعی می‌دانند و همواره بر تبعات مثبت آن بر جامعه تأکید دارند. امروزه صنعت بیمه از طرفی یکی از عمده‌ترین نهادهای اقتصادی و از طرف دیگر قوی‌ترین نهاد پشتیبانی سایر نهادهای اقتصادی و خانوارها تلقی می‌شود. صنعت بیمه به خاطر گستردگی فعالیت خود، بخش‌های مختلف اقتصاد، اجتماع، سیاست و فرهنگ را پوشش می‌دهد. از این رو قابلیت تأثیرگذاری‌اش بر سایر بخش‌ها بسیار قابل توجه می‌باشد. فعالیت‌هایی که توسط صنعت بیمه صورت می‌گیرد، فعالیت‌هایی است که از دیر هنگام دغدغه افراد در بخش‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی بوده است. در واقع صنعت بیمه، زیر ساخت اصلی تمامی فعالیت‌های اقتصادی است که با نفوذ در مناسبات اجتماعی خود، در تمامی معادلات یک جامعه نقش آفرینی می‌کند. به همین جهت نوسانات فعالیت‌های صنعت بیمه بر تمامی فعالیت‌ها تأثیرگذار خواهد بود.

از طرفی در دنیای امروز بیمه به چنان جایگاهی رسیده است که می‌تواند با ایجاد اطمینان در مجموعه فعالیت‌های اقتصادی کشورها، نقش کلیدی را در توسعه اجتماعی و اقتصادی آن‌ها ایفا کند. مطالعات مختلف نیز نشان دهنده آن است که بین ضریب نفوذ بیمه و درآمد سرانه کشورها رابطه مستقیمی برقرار است. بنابراین می‌توان گفت که توسعه و بیمه، لازم و ملزوم یکدیگر هستند و بنابراین اهمیت و نقش توسعه فرهنگی و فرهنگ‌سازی در زمینه بیمه بیش از پیش نمایان می‌گردد.

هدف این مطالعه، بررسی تأثیر توسعه صنعت بیمه بر میزان رشد اقتصادی در کشورهای منتخب با توجه به نقش نهادهای محیطی بود. در این مطالعه، آمارهای آزادی اقتصادی موسسه فریزر به عنوان انعکاسی از کیفیت نهاد مورد استفاده قرار گرفته است. به طوری که بر اساس شاخص‌های ارائه شده توسط موسسه فریزر، کشورهای منتخب برای نهادهای محیطی اقتصادی سالم شامل ده کشور هنگ‌کنگ، سنگاپور، نیوزلند، سوئیس، امارات، کانادا،

انگلیس، استرالیا، موریس و ایرلند بوده و برای محیط اقتصادی ناسالم علاوه بر کشور ایران نه کشور ونزوئلا، آذربایجان، زیمبابوه، ترکمنستان، جمهوری کنگو، آنگولا، آرژانتین، پاکستان و برزیل می‌باشد. همچنین در این پژوهش داده‌ها از سال ۲۰۰۲ تا سال ۲۰۱۵ جمع‌آوری شده‌اند. مطابق الگوی تحقیق، این مقاله شامل بخش‌های زیر است: مقدمه، مبانی نظری تحقیق، مروری بر پژوهش‌های انجام شده، تجزیه و تحلیل داده‌ها و در پایان نتیجه‌گیری و پیشنهادات.

۲. مبانی نظری تحقیق

در دنیای پیچیده و پر تلاطم کنونی، بسیاری از کشورها، به ویژه کشورهای در حال توسعه، برای قرار گرفتن در مسیر توسعه و افزایش رشد اقتصادی، سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصادی را در اولویت قرار داده‌اند. در حالی که سیستم‌های مالی به عنوان یکی از متغیرهای حیاتی رشد اقتصادی محسوب می‌شود (احمدی، ۱۳۹۵). طوری که مطالعات نظری و شواهد عملی نشان داده‌اند که کشورهای دارای سیستم مالی توسعه‌یافته از رشد اقتصادی بلندمدت و سریعی بهره می‌برند. بازارهای مالی توسعه‌یافته تأثیر مثبت و معناداری بر بهره‌وری و رشد اقتصادی دارند به طوری که سبب رشد بلندمدت بالاتر می‌شوند. اهمیت رابطه رشد مالی در نتیجه افزایش سهم بخش بیمه در بخش مالی در اغلب کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه روبه افزایش است (جهانگرد، ۱۳۹۰).

شرکت‌های بیمه از جمله نهادهای مهم و محوری مالی هستند که به موجب ماهیت فعالیت‌شان یکی از کانال‌های مهم پس‌انداز می‌باشند که علاوه بر تأمین امنیت فعالیت‌های اقتصادی از طریق ارائه خدمات بیمه‌ای و به کارگیری منابع مالی انباشته شده نزد خود در بازارهای مالی می‌توانند نقش بسیار اساسی و تعیین‌کننده‌ای در تحرک و پویایی در این بازارها و تأمین وجوه قابل سرمایه‌گذاری فعالیت‌های اقتصادی داشته باشند، بیمه نه تنها نقش یک واسطه‌گر مالی را ایفا می‌کند بلکه از دو جنبه دیگر نیز می‌تواند در اقتصاد نقش ایفا نماید: (۱) نقش آن در جبران خسارت (۲) نقش آن به عنوان یک نهاد سرمایه‌گذار. وقفه زمانی بین دریافت حق بیمه و پرداخت خسارت در صورت وقوع، وجوه انباشته شده تحت عنوان ذخایر فنی را فراهم می‌آورد که در حقیقت امکان مشارکت فعال شرکت‌های بیمه در بازار سرمایه‌گذاری را به وجود می‌آورد. بنابراین از دیدگاه عملکردی شرکت‌های بیمه می‌تواند از دو کانال انباشت

های جابه‌جا شده به بازار سرمایه نقش مهمی را ایفا می‌کنند و از این‌رو در رشد اقتصادی سهیم می‌شوند. فعالیت‌های اقتصادی اعم از تجاری یا غیرتجاری همواره با ریسک عواید منفی، ضرر و خسارت ناشی از بلایای طبیعی جرایم مالی، سرقت، سوانح و خطرهای تخریب و از بین رفتن عوامل تولید و یا محصول روبه‌رو هستند. بیمه با جبران خسارت و کاهش ریسک فعالیت‌های اقتصادی، عدم اطمینان‌ها و نوسان‌های نامنظم قادر است چرخه‌های اقتصادی را ملایم‌تر ساخته و اثرات منفی بحران‌ها را بر متغیرهای خرد و کلان اقتصاد تضعیف سازد. از سوی دیگر شناسایی رابطه بیمه و رشد اقتصادی و بازار سرمایه و مالی از آنجا ناشی می‌شود که مشخص می‌نماید عوامل موثر بر رابطه مذکور می‌تواند به برنامه‌ریزی بهتر در اقتصاد و صنعت بیمه کمک نمایند و از این طریق، تعدادی از اهداف صنعت بیمه که سالم نگهداشتن چرخه اقتصادی جامعه از راه حفظ ثروت ملی، ایجاد اعتبار و توسعه مبادله‌های اقتصادی، تضمین سرمایه‌گذاری، تأثیر بر موازنه تجاری، توسعه سرمایه‌گذاری‌ها، افزایش پس‌انداز ملی، تأمین آرامش و امنیت اقتصادی و اجتماعی و در نهایت ایجاد محیط آرام برای افراد جامعه است، بهتر تأمین خواهد شد. با توجه به ترکیب بزرگ‌تر بیمه در بخش مالی، اهمیت رابطه بخش مالی و رشد اقتصادی بیش از دو دهه است که به اثبات رسیده است. به طوری که صنعت بیمه جهانی رشد سالانه بیش از ۱۰٪ را از سال ۱۹۵۰ داشته است که خیلی بیشتر از رشد جهانی اقتصاد می‌باشد (جهانی و دهقانی، ۱۳۹۴).

۳. مروری بر پژوهش‌های انجام شده

لی و همکاران^۲ (۲۰۱۶) به بررسی رابطه بین توسعه بیمه و رشد اقتصادی با توجه به نقش نهادها طی دوره ۲۰۱۳-۱۹۹۰ با روش گشتاورهای تعمیم یافته (GMM) پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد که توسعه بیمه اثر مثبتی بر رشد اقتصادی داشته است. همچنین نقش نهادها اثر توسعه بیمه بر رشد اقتصادی در کشورهای مورد مطالعه را تسهیل کرده است.

سونگ^۳ (۲۰۱۴) در مطالعه‌ای به بررسی اثر حق بیمه سرانه و رشد اقتصادی در کشورهای جنوب شرق آسیا طی دوره زمانی ۲۰۱۱-۱۹۸۸ با روش پانل دیتا^۴ پرداخت. نتایج این مطالعه نشان داد که حق بیمه سرانه اثر مثبت و معنی‌داری بر رشد اقتصادی در کشورهای مورد مطالعه داشته است.

ایلپهان و همکاران^۵ (۲۰۱۱) با استفاده از اطلاعات ۲۹ کشور طی سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۸ به بررسی نقش بیمه

سرمایه و نوآوری فنی روی رشد اقتصادی تأثیر داشته باشند (صفری و سلطانی، ۱۳۹۰).

پیشرفت بیمه با توسعه اقتصادی کشور مقارن است. ترمیم وضع اقتصادی یک کشور و افزایش مبادله‌ها و ترقی سطح زندگی و توسعه سرمایه‌گذاری موجب پیشرفت بیمه در آن کشور می‌شود و در مقابل پیشرفت و اشاعه بیمه نیز به بهبود وضع معیشت افراد کشور و حفظ ثروت ملی و تشکیل پس‌اندازی بزرگ کمک می‌کند. صنعت بیمه از دو جهت توسعه سرمایه‌گذاری‌ها را در سیستم‌های اقتصادی موجب می‌گردد. از یک سو با تضمین و پوششی که ارائه می‌نماید، اثرات عوامل تهدیدکننده سرمایه‌گذاری‌ها را کاهش می‌دهد که نتیجه آن گسترش سرمایه‌گذاری‌ها می‌باشد و از طرف دیگر، شرکت‌های بیمه، از محل منابع مادی که در اختیار دارند به عنوان سرمایه‌گذار در فعالیت‌های مختلف اقتصادی و بازرگانی شرکت می‌جویند و از این طریق در هموار نمودن راه‌هایی که به توسعه کشور منتهی می‌شوند نقش مهمی را ایفا می‌کنند. رشد اقتصادی کشورها، در گرو سرمایه‌گذاری‌های جدید است و سرمایه‌گذاری‌های جدید در صورتی امکان‌پذیر است که اول دسترسی به منابع سرمایه وجود داشته باشد و دوم مکانیزم‌هایی باشد برای حفظ سرمایه‌گذاری‌ها در مقابل خطرهای گوناگون که آن‌ها را تهدید می‌کند بنابراین، مؤسسه‌های بیمه به صورت یکی از نهادهای بازار مالی در فرآیند ایجاد پس‌انداز و تجهیز سرمایه و در نهایت رشد اقتصادی از اهمیت زیادی در اقتصاد برخوردارند. سال‌های اخیر بررسی نقش بیمه در رشد اقتصادی مورد توجه اقتصاددانان قرار گرفته است (لی و چو^۱، ۲۰۱۲).

در نهایت، به طور کلی می‌توان گفت نقش صنعت بیمه در فعالیت‌های اقتصادی که با ارائه پوشش‌های لازم به ریسک‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی تأمین کافی را برای صاحبان عوامل تولید فراهم می‌کند تا با آسودگی و آرامش کامل به صحنه‌های اقتصادی وارد شوند، بر کسی پوشیده نیست. بیمه‌گران با گسترش پروژه‌های سرمایه‌گذاری و با تشویق کارایی اقتصادی به اقتصاد ملی کمک می‌کنند. تقویت پیوند بین بیمه و سایر بخش‌های مالی نیز بر نقش شرکت‌های بیمه در رشد اقتصادی تأکید می‌کند. بیمه‌ها همانند بانک‌ها و بازارهای سرمایه نیازهای واحدهای شغلی و خانوارها را در واسطه‌های مالی تأمین می‌کنند. از طریق پذیرش خواسته‌های بیمه‌گذار شرکت‌های بیمه حق‌بیمه‌ها را جمع‌آوری کرده و صندوق‌های ذخیره به وجود می‌آورند. بنابراین شرکت‌های بیمه با افزایش جریان نقدینگی درونی در بیمه‌گذاران و نیز به واسطه ایجاد حجم زیادی از دارایی-

متغیر حق بیمه سرانه باعث افزایش ۰/۲۳ درصدی در رشد اقتصادی شده است، به عبارتی اثر صنعت بیمه بر رشد اقتصادی کشورهای مذکور قابل توجه بوده و اهمیت گسترش بیمه در این کشورها تبیین می‌گردد.

سلطانی (۱۳۹۰) در پژوهش خود به منظور بررسی رابطه میان توسعه بخش بیمه و رشد اقتصادی در ایران و کشورهای منتخب دارای بازار مالی در حال توسعه که شامل کشورهای الجزایر، اندونزی، مالزی، پاکستان، ترکیه، فیلیپین، مصر و هند هستند، با استفاده از روش‌های اقتصادسنجی مبتنی بر شیوه تحلیل استنباطی و به کارگیری روش داده‌های تابلویی، جایگاه بیمه در بازار سرمایه و نقش آن در رشد اقتصادی کشورهای مورد نظر طی دوره ۱۹۷۶ تا ۲۰۰۹ بررسی گردیده است. بر اساس نتایج حاصل از برآورد پارامترهای مدل ملاحظه گردید که تمام متغیرهای تحت بررسی و از جمله حق بیمه سرانه اثر مثبت و معنی‌دار بر رشد اقتصادی کشورهای تحت بررسی داشته‌اند.

۴. تجزیه و تحلیل داده ها

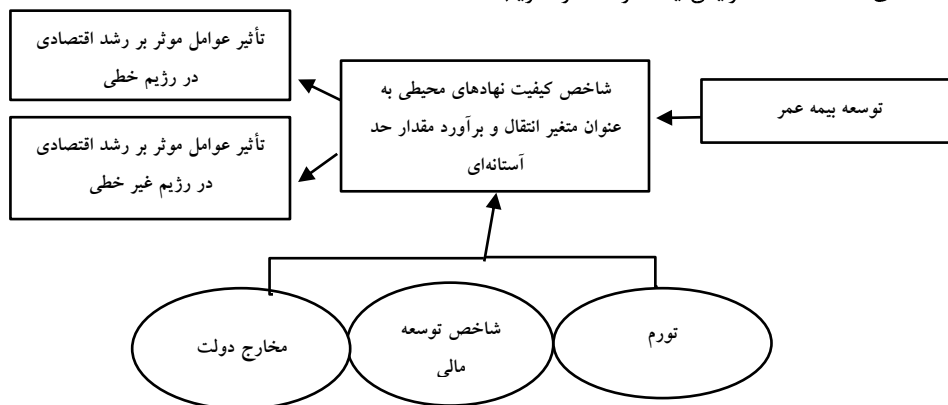
۴-۱. تصریح مدل

این مطالعه به بررسی رابطه بین توسعه بیمه عمر و رشد اقتصادی با توجه به شاخص نهادهای محیطی می‌پردازد، از این رو با توجه به نمودار (۱)، تاثیر متغیر توسعه بیمه عمر با توجه به کیفیت شاخص نهادهای محیطی در دو رژیم خطی و غیر خطی و با استفاده از مقدار حد آستانه‌ای تعیین می‌گردد. همچنین تأثیر خطی و یا غیرخطی متغیرهای کنترلی نظیر تورم، مخارج دولت و شاخص توسعه مالی بر رشد اقتصادی نیز با توجه به مقدار حد آستانه‌ای شاخص نهادهای محیطی تعیین می‌گردد.

در رشد اقتصادی پرداخته‌اند. به این منظور با به کارگیری مدل رشد اقتصادی اثر متغیرهای نرخ رشد اشتغال، نرخ افزایش حق بیمه‌های پرداختی و درجه باز بودن اقتصاد (حاصل جمع صادرات و واردات بر تولید ناخالص داخلی) را بر نرخ رشد اقتصادی سرانه کشورهای تحت بررسی با استفاده از روش مقطعی محاسبه نموده‌اند. نتایج حاکی از ارتباط مثبت بین بیمه و رشد اقتصادی می‌باشند.

پارک و همکاران^۲ (۲۰۱۰) در مطالعه خود بر ارتباط بین نفوذ بیمه و GNP تمرکز نمودند و برخی عوامل اجتماعی - اقتصادی را موثر بر رشد را در مطالعه خود لحاظ نمودند. نتایج تحلیل آنها نشان داد که برای ۳۸ کشور در دوره ۲۰۰۷-۱۹۹۷ یک ارتباط معنادار بین GNP با بی‌ثباتی سیاسی، اجتماعی و آزادی اقتصادی و بیمه را نشان می‌دهد. تمام عوامل دیگر فاقد اهمیت بودند. همچنین مقررات‌زدایی بعنوان یک فرایند ایجاد تسهیل برای رشد در صنعت بیمه اثر مثبت بر رشد اقتصاد داشته است.

جهانی و دهقانی (۱۳۹۴) در مطالعه‌ای به بررسی اثر صنعت بیمه بر رشد اقتصادی کشورهای منطقه مناس^۳ طی دوره زمانی ۱۹۹۷ تا ۲۰۱۰ به روش پانل دیتا^۴ پرداختند. بر اساس نتایج حاصل از برآورد پارامترهای مدل تحقیق، ملاحظه گردید که تمام متغیرهای تحت بررسی اثر مثبت و معنی‌داری بر رشد اقتصادی کشورهای تحت بررسی داشته‌اند. از میان متغیرهای تحت بررسی بیشترین اثر را بر رشد اقتصادی، رشد شاخص اشتغال نیروی کار داشته است به نحوی که افزایش یک درصدی در شاخص اشتغال سبب افزایش در رشد اقتصادی به میزان ۰/۳۴ درصد گردیده است. همچنین افزایش یک درصد در متغیر آزادسازی تجاری سبب افزایش ۰/۱۳ درصد در رشد اقتصادی و متغیر تشکیل سرمایه ثابت ناخالص نیز سبب افزایش ۰/۰۸ درصد در رشد اقتصادی گشته است. افزایش یک درصد در ضریب



نمودار (۱) مدل مفهومی رابطه بین توسعه بیمه عمر و رشد اقتصادی با توجه به شاخص نهادهای محیطی

منبع: لی و همکاران (۲۰۱۶)

طول زمان در حال تغییر هستند. دوم اینکه، مدل رگرسیونی انتقال ملایم تابلویی یک مدل تابلویی همگن غیرخطی در نظر گرفته شود. تفسیر دوم در واقع در زمینه مدل‌های رگرسیونی انتقال ملایم تک معادله‌ای (STR)^{۱۳} یا مدل‌های خودرگرسیونی انتقال ملایم تک متغیره (STAR)^{۱۴} معرفی شده به وسیله تراسورتا^{۱۵} (۱۹۹۸) رایج است. به عقیده گونزالز و همکاران^{۱۶} (۲۰۰۹) تفسیر اول نسبت به تفسیر دوم ترجیح داده می‌شود.

به پیروی از گونزالز و همکاران (۲۰۰۹) یک مدل PSTR با دو رژیم حدی و یک تابع انتقال بصورت زیر تصریح می‌شود:

(۱)

$$y_{it} = \mu_i + \beta_0' x_{it} + \beta_1' x_{it} g(q_{it}; \gamma, c) + u_{it}$$

$$i = 1, \dots, N, t = 1, \dots, T$$

که در آن y_{it} متغیر وابسته، x_{it} برداری از متغیرهای برونزا، μ_i اثرات ثابت مقاطع و نیز جزء خطا است که $i.i.d.N(0, \sigma_e^2)$ فرض شده است. تابع انتقال $g(q_{it}; \gamma, c)$ نیز یک تابع پیوسته و کران‌دار بین صفر و یک است که توسط مقدار متغیر آستانه‌ای تعیین می‌شود و به پیروی از گونزالز و همکاران (۲۰۰۵) بصورت لاجستیکی زیر تصریح می‌گردد:

(۲)

$$g(q_{it}; \gamma, c) = [1 + \exp(-\gamma \prod_{j=1}^m (q_{it} - c_j))]^{-1}$$

$$\gamma > 0, c_1 \leq c_2 \leq \dots \leq c_m$$

در این تابع γ پارامتر شیب و بیانگر سرعت تعدیل از یک رژیم به رژیم دیگر است و q_{it} متغیر انتقال یا آستانه‌ای می‌باشد که بر اساس مطالعه کولیتاز و هارولین (۲۰۰۶) می‌تواند از بین متغیرهای توضیحی، وقفه متغیر وابسته، یا هر متغیر دیگر خارج از مدل که از حیث مبانی تئوریکی در ارتباط با مدل مورد مطالعه بوده و عامل ایجاد رابطه غیرخطی باشد، انتخاب گردد. همینطور $c = (c_1, \dots, c_m)$ یک بردار از پارامترهای حد آستانه‌ای یا مکان‌های وقوع تغییر رژیم است.

بنابراین مدل تحقیق با توجه به مطالعه لی و همکاران (۲۰۱۶)، بصورت زیر تصریح می‌گردد:

(۳)

$$L\left(\frac{GDP}{L}\right)_{it} = \mu_i + \alpha_0 L(IE)_{it} + \beta_0 L\left(\frac{GDP}{L}\right)_{it-1}$$

$$+ \delta_0 L(INS)_{it} + \rho_0 Z_{it}$$

$$+ \sum_{m=1}^m \left[\alpha_m L(IE)_{it} + \beta_m L\left(\frac{GDP}{L}\right)_{it-1} \right]$$

$$+ \delta_m L(INS)_{it} + \rho_m Z_{it}$$

$$+ \varphi_m L(IE)_{it} \Big] G(q_{it}; \gamma, c) + \varepsilon_{it}$$

متغیر وابسته:

داده‌های مورد نیاز این تحقیق از گزارشات شاخص نهادهای محیطی موسسه فریزر و همچنین داده‌های مربوط به بانک جهانی^{۱۷} و موسسه بیمه‌ای سوییس ری^{۱۸} به دست آمده است. دوره مطالعه یک دوره چهارده ساله از سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۵ می‌باشد.

در این تحقیق ابتدا براساس کیفیت شاخص نهادهای محیطی، کشورها به دو گروه با نهادهای محیطی سالم و ناسالم تفکیک شده و قبل از برآورد مدل‌های تحقیق (مدل با کشورهای دارای کیفیت نهادهای محیطی سالم و مدل با کشورهای دارای کیفیت نهادهای محیطی ناسالم)، ابتدا مانایی متغیرها با روش‌های IPS، LLC و آزمون فیشر^{۱۹} بررسی می‌شود و اگر داده‌ها نامانا باشد با آزمون‌های همجمعی داده‌های ترکیبی ثابت می‌کنیم که ترکیب خطی از متغیرها هم جمع هستند و در ادامه ضمن تعیین تابع انتقال و مقدار آستانه‌ای، آزمون‌های خطی بودن در مقابل PSTR بودن و تعداد توابع انتقال مورد بررسی قرار می‌گیرد. در ادامه تعداد حدهای آستانه‌ای در یک تابع انتقال تعیین شده و در نهایت مدل‌های تحقیق برآورد می‌شوند. نرم افزارهای مورد استفاده در این تحقیق نرم‌افزارهای Eviwes و Matlab می‌باشد. همچنین با توجه به اینکه در بررسی مطالعات پیشین به این نتیجه رسیدیم که رابطه بین متغیرهای یادشده ممکن است مثبت، منفی و یا حتی بی-معنی باشد، بنابراین ضروری به نظر می‌رسد که این رابطه را در قالب شرایط محیطی کشورها و با توجه به رژیم‌های خطی و غیرخطی بررسی نماییم.

در مدل‌های رگرسیونی مبتنی بر داده‌های تابلویی، اثرات زمانی و مقطعی ناهمگن در داده‌ها به وسیله مدل تأثیرات ثابت و یا تصادفی تعیین می‌شوند. در این خصوص رویکردهای داده‌های تابلویی متنوعی گسترش یافته‌اند که به ضرایب رگرسیونی اجازه می‌دهند تا در طول زمان و برای واحدهای مقطعی تغییر یابند. مدل رگرسیون انتقال ملایم تابلویی (PSTR) مدل اثرات ثابت با تخمین‌زنده‌های^{۲۰} برون‌زاست. این مدل می‌تواند به دو روش مختلف تفسیر شود: اول اینکه، این مدل می‌تواند به عنوان مدل تابلویی ناهمگن خطی که ضرایب در طول زمان و بین مقاطع مختلف، متفاوت هست در نظر گرفته شود. ناهمگنی در ضرایب رگرسیونی به این صورت قابل توضیح است که این ضرایب، تابع پیوسته و کران‌دار از متغیرهای قابل مشاهده که تابع انتقال نامیده می‌شود، هستند و تابع انتقال نیز بین تعداد محدودی از رژیم‌ها (معمولاً دو رژیم حدی) در نوسان است. از آنجایی که متغیر انتقال، خاص مقاطع و متغیر با زمان است، ضرایب رگرسیونی برای هر کدام از مقاطع در

جدول (۱): نتایج ضریب و سطح اطمینان آزمون‌های ریشه واحد

| Variable | Null | | LLC | | Im-Pesaran-Shin | | Fisher | |
|----------|-----------|--------|-----------|--------|-----------------|--------|-----------|------|
| | Statistic | Prob | Statistic | Prob | Statistic | Prob | Statistic | Prob |
| L(GDP/L) | -2.72366 | 0.0032 | 0.08277 | 0.5330 | 60.8974 | 0.0182 | | |
| INS | -3.66589 | 0.0001 | -1.17814 | 0.1194 | 65.4672 | 0.0067 | | |
| GOV | -2.49630 | 0.0063 | -1.13118 | 0.1290 | 45.8603 | 0.2421 | | |
| INF | -28.0151 | 0.0000 | -9.38826 | 0.0000 | 117.547 | 0.0000 | | |
| CREDIT | -2.28025 | 0.0113 | -0.36276 | 0.3584 | 47.6355 | 0.1899 | | |
| OPEN | 2.45534 | 0.9930 | 5.36695 | 1.0000 | 18.6354 | 0.9965 | | |
| IE | -4.13813 | 0.0000 | -0.35512 | 0.3613 | 37.2013 | 0.5062 | | |

مأخذ: یافته‌های تحقیق بر مبنای محاسبات نرم افزار Eviews

- مخارج دولت: نسبت هزینه‌های دولت به تولید ناخالص داخلی (GOV)
- نرخ تورم: شاخص قیمت مصرف کننده (INF)
- شاخص توسعه مالی: نسبت اعتبارات داخلی بخش خصوصی به تولید ناخالص داخلی (CREDIT)

۴-۲. آزمون‌های ریشه واحد

در این قسمت مانایی و نامانایی متغیرهای مورد مطالعه را با استفاده از آزمون‌های ریشه واحد پانلی مورد آزمون قرار می‌دهیم، زیرا نامانایی متغیرها چه در مورد سری‌های زمانی و چه در مورد داده‌های تابلویی، باعث بروز مشکل رگرسیون کاذب می‌شود. در آماره آزمون‌های لوین، لین و چو^{۱۷}، ایم، پسران و شین^{۱۸} و برتوگ^{۱۹} فرض صفر مبنی بر نامانایی است، بنابراین چنانچه متغیرها مانا باشند تخمین‌های حاصل مشکل رگرسیون ساختگی (کاذب) را نخواهند داشت، اما چنانچه متغیرها مانا نباشند می‌بایست رابطه هم‌انباشتگی بین متغیر وابسته و متغیرهای مستقل مورد بررسی قرار گیرد. در این تحقیق از آزمون‌های ریشه واحد لوین، لین و چو (LLC)، فیشر (Fisher) و ایم، پسران و شین (IPS) به خاطر جامعیت بر سایر آزمون‌های ریشه واحد پانلی و نتایج بهتر و دقیق‌تر استفاده شده و نتایج آنها گزارش می‌شود. جدول (۱) و (۲) نتایج آزمون ریشه واحد پانلی برای متغیرهای مذکور را نشان می‌دهد.

جدول (۲): نتایج آزمون‌های پایایی

| LLC | Fisher | Im-Pesaran-Shin | Test |
|-------|--------|-----------------|----------|
| I (0) | I (1) | I (0) | L(GDP/L) |
| I (0) | I (1) | I (0) | INS |
| I (0) | I (1) | I (1) | GOV |
| I (0) | I (0) | I (0) | INF |
| I (1) | I (1) | I (1) | CREDIT |
| I (1) | I (1) | I (1) | OPEN |
| I (0) | I (1) | I (1) | IE |

منبع: یافته‌های تحقیق بر مبنای محاسبات نرم افزار Eviews

متغیر رشد اقتصادی می‌باشد که بصورت لگاریتم طبیعی تولید ناخالص سرانه تعریف می‌شود (L(GDP/L)). متغیر تابع انتقال:

شاخص عملکرد نهادهای محیطی در این مطالعه، شاخص کل آزادی اقتصادی می‌باشد که در مطالعه لی و همکاران (۲۰۱۶) مورد استفاده قرار گرفته است (IE). در این مطالعه، آماره‌های آزادی اقتصادی موسسه فریزر به عنوان انعکاسی از کیفیت نهاد مورد استفاده قرار گرفته است که شامل عوامل زیر می‌باشد:

- حجم دولت
- ساختار قانونی و حمایت از مالکیت خصوصی
- دسترسی به پول قوی
- آزادی مبادله
- قوانین مربوط به اعتبارات

موسسه فریزر برای کشورها این شاخص را محاسبه نموده است که مقدار آن بین ۱ تا ۱۰ می‌باشد و هر کشوری که امتیازش به عدد ۱۰ نزدیکتر است از نظر نهاد محیطی اقتصادی سالم و هر چقدر به عدد ۱ نزدیک باشد از نظر نهاد محیطی اقتصادی ناسالم تشخیص داده می‌شود. بر همین اساس کشورهای منتخب برای نهاد محیطی اقتصادی سالم شامل ده کشور هنگ‌کنگ، سنگاپور، نیوزلند، سوئیس، امارات، کانادا، انگلیس، استرالیا، موریس و ایرلند بوده و برای محیط اقتصادی ناسالم علاوه بر کشور ایران نه کشور ونزوئلا، آذربایجان، زیمباوه، ترکمنستان، جمهوری کنگو، آنگولا، آرژانتین، پاکستان و برزیل می‌باشد.

متغیر مستقل:

ضریب نفوذ بیمه عمر که درصد سهم صنعت بیمه عمر از تولید ناخالص داخلی تعریف می‌شود (INS).

متغیرهای کنترلی:

- درجه باز بودن اقتصاد: نسبت مجموع واردات و صادرات به تولید ناخالص داخلی (OPEN)

بر طبق نتایج این جدول از بین ۷ آماره، حداقل ۴ آماره معنی دار بوده و فرضیه صفر (عدم وجود بردار هم‌انباشتگی) در آنها رد شده است. این نتایج وجود رابطه بلندمدت بین متغیرهای وابسته و متغیرهای توضیحی را تأیید می‌کند.

۴-۴. برآورد مدل

همان‌طور که قبلاً نیز اشاره شد اولین قدم در تخمین مدل داده‌های تابلویی با رویکرد رگرسیون با انتقال شیب ملایم پانل آزمون فرض خطی بودن مدل در مقابل PSTR است. در این آزمون فرض صفر متناظر با خطی بودن مدل و فرض یک متناظر با PSTR بودن مدل است. خروجی نرم افزار Matlab برای آزمون مذکور که در جداول زیر برای هر یک از فرضیات پژوهش نشان داده شده است بیانگر PSTR بودن مدل در سطح معناداری $\alpha = 1\%$ است. همچنین بر اساس روش‌شناسی تحقیق پس از انجام آزمون مذکور، آزمون دوم جهت تعیین تعداد توابع انتقال مدل مورد بررسی، انجام می‌گیرد. در این آزمون فرض صفر متناظر با یک تابع انتقال و فرض یک متناظر با دو تابع انتقال است. همان‌طور که در جداول زیر نیز نشان داده شده است فرض صفر مبنی بر وجود تنها یک تابع انتقال در سطح معناداری $\alpha = 1\%$ برای هر دو مدل تحقیق رد نمی‌شود.

جدول (۴): آزمون‌های خطی بودن در مقابل PSTR بودن و تعداد توابع انتقال

| | m=1 | | |
|-----------------------------------|--------------------|-------------------|--------------------|
| | LM _w | LM _F | LR |
| $H_0: r = 1$ $0 vs H_1: r = 1$ | ۱۵/۷۸۹ (۰.۰۰۰۷) | ۲/۶۵۹ (۰.۰۰۰۰) | ۱۷/۱۱۹ (۰.۰۰۰۱) |
| $H_0: r = 1 vs H_1: r = 2$ | ۵/۱۲۰ (۰/۸۳۱) | ۲/۱۱۸ (۰/۷۰۱) | ۶/۹۹۳ (۰/۴۵۹) |

ماخذ: یافته‌های تحقیق حاصل از خروجی نرم افزار Matlab

پس از حصول اطمینان از وجود رابطه غیر خطی میان متغیرها و کفایت نمودن یک تابع انتقال جهت تصریح رفتار غیرخطی، اکنون باید حالت بهینه میان تابع انتقال با یک حد آستانه‌ای یا دو حد آستانه‌ای انتخاب گردد و برای این منظور مدل PSTR متناظر با هر یک از این حالت‌ها برآورد خواهد شد و از میان آنها بر اساس معیارهای مجموع مجذور باقیمانده‌ها، شوارتز^{۲۲} و آکائیک^{۲۳} مدل بهینه انتخاب خواهد شد. نتایج در جدول زیر نشان می‌دهند که بر اساس معیارهای شوارتز و آکائیک مدل PSTR با یک حد آستانه-ای مدل بهینه است و مجموع مجذور باقیمانده‌ها برای مدل PSTR یکسان است. از این رو به پیروی از جوید (۲۰۱۰) در

همان‌گونه که مشاهده می‌شود، $I(0)$ نشان‌گر مانایی متغیر و $I(1)$ نامانایی متغیرها را نشان می‌دهد. به عنوان مثال، متغیر نرخ تورم، در هر سه آزمون به کار رفته، مانا بوده و یا متغیرهای شاخص توسعه مالی و درجه باز بودن اقتصاد برای هر سه آزمون نامانا می‌باشد. بنابراین با وجود متغیرهای نامانا در مدل‌ها ممکن است رگرسیون کاذب بروز نماید و نتایج تحقیق را دستخوش انحرافات اساسی نماید. برای حل این مشکل کائو و پدرونی^{۲۰} بررسی وجود هم‌جمعی بین متغیرها در داده‌های ترکیبی را پیشنهاد نمودند.

۳-۴. آزمون‌های هم‌جمعی داده‌های ترکیبی

همان‌طور که در بحث قبلی بحث شد برای جلوگیری از به وجود آمدن رگرسیون کاذب و همچنین جهت حصول اطمینان از وجود رابطه بین متغیر وابسته با متغیرهای توضیحی و بررسی هم‌جمعی در داده‌های تابلویی از آزمون پدرونی^{۲۱} استفاده می‌شود.

همانند سری‌های زمانی، بررسی وجود هم‌انباشتگی متغیرها در داده‌های پانلی نیز مهم است. آزمون‌های هم‌انباشتگی پانلی دارای قدرت و اعتبار بیشتری نسبت به آزمون‌های هم‌انباشتگی برای هر مقطع به صورت جداگانه است. این آزمون‌ها حتی در شرایطی که دوره زمانی کوتاهمدت و اندازه نمونه نیز کوچک باشد قابلیت استفاده را دارند. جدول ۳ نتایج آزمون هم‌انباشتگی پانلی پدرونی را برای متغیرهای تحقیق نشان می‌دهد.

جدول (۳): نتایج آزمون پدرونی جهت بررسی هم‌جمعی در

مدل تحقیق

| آزمون | آماره آزمون | ارزش احتمال |
|--|-------------|-------------|
| آماره Z_p تابلویی | ۵.۶۲ | ۰.۰۰۰۰ |
| آماره ρ تابلویی (Z_p) | ۵.۲۷ | ۱.۰۰۰۰ |
| آماره t ناپارامتریک تابلویی یا Z_{pp} | -۲۹.۹۷ | ۰.۰۰۰۰ |
| آماره t پارامتریک تابلویی (ADF) یا Z_t | ۸.۱۵ | ۱.۰۰۰۰ |
| آماره ρ گروهی (\tilde{Z}_p) | -۳.۸۸ | ۰.۰۰۰۱ |
| آماره t ناپارامتریک گروهی (PP) یا \tilde{Z}_{pp} | -۵/۹۱ | ۰/۰۰۰ |
| آماره t پارامتریک گروهی (ADF) یا \tilde{Z}_t | ۰.۶۰ | ۰.۷۲۵۲ |

منبع: یافته‌های تحقیق با استفاده از نرم افزار Eviews

پدرونی هفت آماره هم‌جمعی تابلویی را ارائه نموده است. چهار نوع از این آماره‌ها هم‌جمعی تابلویی و سه نوع دیگر آماره‌های هم‌جمعی تابلویی میانگین گروهی هستند.

از آنجایی که ضرایب متغیرها با توجه به مقدار متغیر انتقال و پارامتر شیب تغییر می‌یابند، نمی‌توان مقدار عددی ضرایب ارائه شده در جداول فوق را مستقیماً تفسیر نمود و صرفاً باید علامت‌ها را مورد تجزیه و تحلیل قرار داد.

به دلیل اینکه انتظار می‌رود کیفیت نهادهای محیطی بر رشد اقتصادی تأثیرگذار باشد لذا این متغیر را به عنوان عامل ایجاد رابطه غیرخطی (متغیر انتقال) در نظر گرفته و جدول شماره (۷) نشان می‌دهد که در آن یک تابع انتقال با دو رژیم حدی انتخاب گردیده است. مقدار حد انتقال C ، -0.476 و سرعت انتقال γ ، $5/98$ می‌باشد که نشان‌دهنده جهش در انتقال از رژیم حدی اول به رژیم حدی دوم است. لذا در صورتی که مقدار IE از -0.476 کوچک‌تر باشد در رژیم حدی اول قرار داشته و $G(q_{it}; \gamma, c) = 0$ است و در حالتی که مقدار IE از -0.476 بیشتر باشد در رژیم حدی دوم بوده و $G(q_{it}; \gamma, c) = 1$ است.

همان‌طور که در جدول (۷) مشاهده می‌کنیم، علامت ضریب نفوذ بیمه در رژیم اول منفی و معنی‌دار و در رژیم دوم مثبت و معنی‌دار می‌باشد. همچنین علامت ضریب شاخص عملکرد نهادهای محیطی و مخارج دولت در رژیم اول منفی و در رژیم دوم مثبت می‌باشد. یعنی تأثیر این دو متغیر تا قبل از حد آستانه‌ای بر ساختار رشد اقتصادی منفی و بعد از آن مثبت می‌باشد که مطابق با انتظارات تئوریک می‌باشد. همچنین متغیرهای تورم، شاخص توسعه مالی و درجه باز بودن اقتصاد در رژیم حدی اول مثبت و در رژیم دوم تأثیر منفی بر رشد اقتصادی کشورهای منتخب پژوهش دارد و همان‌طور که در جدول فوق مشاهده می‌شود اکثر متغیرهای مدل معنی‌دار می‌باشند. همچنین براساس آماره‌های t به دست آمده، شاخص توسعه مالی تنها دارای رابطه خطی و متغیر درجه باز بودن اقتصاد فقط دارای رابطه غیرخطی با رشد اقتصادی می‌باشند. بقیه متغیرهای مستقل تحقیق هم دارای رابطه خطی و هم دارای رابطه غیرخطی هستند.

۵. نتیجه‌گیری کلی و پیشنهادات

نهایتاً اگر بخواهیم تأثیر صنعت بیمه بر اقتصاد کشور را به طور کلی دسته‌بندی نماییم، از دیدگاه عملکردی، شرکت‌های بیمه به عنوان یکی از مهم‌ترین ارکان توسعه و پیشرفت کشور می‌توانند از طرق زیر بر روی رشد اقتصادی تأثیر بسزایی داشته باشند:

(۱) بیمه باعث افزایش ثبات مالی می‌شود؛

بیمه با پرداخت خسارت به آن‌هایی که ضرر و زیان دیده‌اند، به استحکام و ثبات مالی افراد، خانوارها و سازمان‌ها

چنین شرایطی معیار شوارتز و آکائیک ترجیح داده می‌شود و در نتیجه مدل PSTR برای هر دو مدل پژوهش با یک تابع انتقال و یک حد آستانه‌ای انتخاب خواهد شد.

جدول (۵) تعیین تعداد حدهای آستانه‌ای در یک تابع انتقال

| مجموع مجذور باقیمانده‌ها | معیار آکائیک AIC | معیار شوارتز BIC |
|--------------------------|------------------|------------------|
| ۱/۸۸۳۷ | ۰/۳۲۳۷ | ۰/۳۸۹۷ |
| ۱/۸۸۳۷ | ۰/۳۳۴۱ | ۰/۳۹۰۸ |

مأخذ: یافته‌های تحقیق حاصل از خروجی نرم افزار Matlab در جداول زیر نیز مقدار پارامترهای تخمین زده شده و آماره‌های t مربوطه نشان داده شده است. جداول زیر بیانگر معنی دار بودن اکثر متغیرهای مدل می‌باشد.

جدول (۶) پارامترهای تخمین زده شده برای مدل تحقیق (اعداد داخل پرانتز آماره‌های t مربوطه)

| ضرایب INS | | ضرایب IE | | ضرایب GOV | |
|-------------|------------------|----------------|------------------|--------------|-----------------|
| δ_0 | -۱/۳۹ (-۲/۳۲) | β_0 | -۱/۷۵ (-۵/۷۶) | α_0 | -۲/۷۸ (۱/۹۷) |
| δ_1 | ۲/۱۱ (۲/۳۴) | β_1 | ۰/۱۲ (۶/۰۸) | α_1 | ۰/۳۵ (-۲/۰۱) |
| ضرایب INF | | ضرایب $CREDIT$ | | ضرایب $OPEN$ | |
| φ_0 | ۲/۸۲ (۲/۳۶) | ρ_0 | ۲/۳۹ (۵/۲۹) | γ_0 | ۷/۳۸ (-۰/۷۶) |
| φ_1 | -۰/۰۲ (-۲/۳۵) | ρ_1 | -۰/۱۲ (-۰/۵۳) | γ_1 | -۰/۰۵ (۴/۷۸) |

رژیم حدی اول: $G(q_{it}; \gamma, c) = 0$

$$\frac{GDP}{L} = \mu_i - 1.39 INS - 1.75 IE_{it} - 2.78 GOV_{it} + 2.82 INF_{it} + 2.39 CREDIT_{it} + 7.38 OPEN_{it}$$

رژیم حدی دوم: $G(q_{it}; \gamma, c) = 1$

$$\frac{GDP}{L} = \mu_i + 2.11 INS + 0.12 IE_{it} + 0.35 GOV_{it} - 0.02 INF_{it} - 0.53 CREDIT_{it} + 4.78 OPEN_{it}$$

$$\gamma = 5.98 \quad c = -0.0476$$

مأخذ: یافته‌های تحقیق حاصل از خروجی نرم‌افزار Matlab

توجه: مقادیر داخل پرانتز مقدار آماره t هر یک از ضرایب و γ ، c به ترتیب حد آستانه‌ای و پارامتر شیب متغیر انتقال (کیفیت نهاد های محیطی) است.

بنابراین مدل PSTR تحقیق به صورت زیر تصریح می‌گردد:

$$\frac{GDP}{L} = \mu_i - 1.39 INS - 1.75 IE_{it} - 2.78 GOV_{it} + 2.82 INF_{it} + 2.39 CREDIT_{it} + 7.38 OPEN_{it} + [2.11 INS + 0.12 IE_{it} + 0.35 GOV_{it} - 0.02 INF_{it} - 0.53 CREDIT_{it} + 4.78 OPEN_{it}] G(q_{it}; \gamma, c) + \varepsilon_{it}$$

سیستم مالی را افزایش می‌دهد. اول این که بیمه‌گران هزینه‌های معاملی مربوط به گردآوری پس‌اندازکنندگان و وام‌دهندگان را کاهش می‌دهند. بدین صورت که هزاران نفر به طور نسبی حق بیمه می‌پردازند و سپس بیمه‌گران این پول را به عنوان وام در اختیار مؤسسه‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذار قرار می‌دهند. وقتی که بیمه‌گران این کار واسطه‌ای را انجام می‌دهند به بیمه‌گذاران انفرادی کمک می‌کنند تا از کارهای پرهزینه و وقت‌گیر، وام دادن و سرمایه‌گذاری مستقیم اجتناب کنند. بیمه‌گران در مقایسه با افراد می‌توانند اطلاعات لازم برای سرمایه‌گذاری سالم را با کارایی بیشتری به دست آورند، در نتیجه منافع حاصل از سرمایه‌گذاری در پروژه‌های با بازدهی بالا از راه کاهش در حق بیمه‌ی وصولی در صدور بیمه‌نامه در سال‌های آینده به طور غیرمستقیم در اختیار بیمه‌گذاران قرار می‌گیرد. دوم این که بیمه‌گران با دریافت حق بیمه از بیمه‌گذاران، قادرند وجوه نقد را به وام‌های بلندمدت و دیگر سرمایه‌گذاری‌ها اختصاص دهند. به عبارت دیگر، بیمه‌گران نقدینگی ایجاد می‌کنند و عدم نقدینگی را از راه پرداخت وام کاهش می‌دهند و در نهایت بیمه‌گران صرفه‌های اقتصادی ناشی از مقیاس را در سرمایه‌گذاری‌ها ایجاد می‌کنند. زیرا پروژه‌های سرمایه‌گذاری بزرگ نیاز مالی بالایی دارند که بیمه‌گران قادرند با جمع‌آوری حق بیمه‌ی بیمه‌گذاران، نیازهای مالی چنین پروژه‌هایی را تأمین کنند. در نتیجه بیمه‌گران با گسترش پروژه‌های سرمایه‌گذاری و با تشویق کارایی اقتصادی به اقتصاد ملی کمک می‌کنند. بدین ترتیب این کارکرد صنعت بیمه دقیقاً در ارتباط با نرخ پس‌انداز و نسبت سرمایه‌گذاری به پس‌انداز که در مدل‌های معروفی همچون مدل «پاگانو» بیان شده قرار دارد. همچنین به طور غیرمستقیم به افزایش بهره‌وری کل عوامل تولید کمک می‌کند.

۴) بیمه به کاهش خسارت کمک می‌کند؛

شرکت‌های بیمه برای کمک به بیمه‌شدگان جهت کاهش و جلوگیری از خسارت از انگیزه‌های اقتصادی بهره می‌گیرند. علاوه بر این، دانش دقیق هر شرکت بیمه در مورد حوادث و فعالیت‌های زیان‌آور به آن امکان می‌دهد که در زمینه‌ی کنترل و ارزیابی خسارت با سایر شرکت‌های بیمه رقابت کند. وقتی که قیمت‌گذاری و دسترسی به بیمه به تجربه خسارت و رفتار ریسکی وابسته باشد، بیمه‌گذاران ابزارهای اقتصادی کنترل خسارت را به دست می‌آورند. بیمه‌گران از برنامه‌ها و ابزارهای کنترل خسارت از قبیل جلوگیری از آتش‌سوزی، فعالیت‌های بهداشتی و سلامت کار، جلوگیری از زیان صنعتی، کاهش در خسارت اتومبیل،

کمک می‌کند. بدون بیمه افراد خانوارها از لحاظ مالی فقیر شده و مجبور می‌شوند برای کمک دست نیاز به سمت اقوام، دوستان یا دولت دراز کنند. به همین ترتیب شرکت‌هایی که با خسارت‌های بزرگی مواجه شوند که آن را بیمه نکرده باشند، ممکن است با ورشکستگی و تعطیلی مواجه شوند. در چنین مواردی، نه تنها این شرکت‌ها ارزش خود را از دست می‌دهند بلکه کمکی که آن‌ها می‌توانستند به اقتصاد بکنند نیز از بین می‌رود.

از جمله ضررهای ناشی از ورشکستگی، می‌توان به بیکاری کارگران و کارفرمایان، از دست رفتن فرصت خریداری مشتریان از آن شرکت و حذف درآمد مالیاتی دولت نام برد. بنابراین ثبات فراهم شده به وسیله شرکت‌های بیمه (صنعت بیمه)، افراد و شرکت‌ها را در خلق ثروت با این تضمین که سرمایه آن‌ها در مقابل خطرات بیمه‌پذیر، بیمه شده است، حمایت می‌کند. با توضیحات بیان شده در ارتباط با این کارکرد و همچنین مدل‌های نظری ارائه شده می‌توان گفت این کارکرد بیش‌تر از راه بهره‌وری کل عوامل تولید و نسبت سرمایه‌گذاری به پس‌انداز بر نرخ رشد اقتصادی مؤثر باشد.

۲) بیمه جانشین و تکمیل‌کننده‌ای برای برنامه‌های تأمین اجتماعی دولت است؛

بیمه، به ویژه بیمه‌ی عمر می‌تواند جایگزینی برای برنامه‌های تأمین اجتماعی دولت باشد. بنابراین با بیمه‌های عمر انفرادی فشار بر سیستم‌های تأمین اجتماعی کاهش می‌یابد و همچنین این بیمه‌ها به افراد اجازه می‌دهند تا برنامه‌های امنیتی خود را با ترجیحات خودشان تنظیم کنند. مطالعات نشان می‌دهند که هزینه‌های انفرادی بالاتر در بیمه‌های عمر با کاهش هزینه‌های دولت در زمینه برنامه‌های بیمه‌ی اجتماعی در ارتباط هستند. نکته‌ی دیگر این که با توجه به چالش‌های مالی رو به رشدی که سیستم بیمه اجتماعی کشور با آن مواجه است، این نقش جانشینی و تکمیل‌کنندگی صنعت بیمه بسیار با ارزش خواهد بود. با توجه به مطالب ارائه شده می‌توان گفت این کارکرد نیز، بیش‌تر از راه افزایش نرخ پس‌انداز و بهره‌وری عوامل تولید بر نرخ رشد اقتصادی مؤثر می‌باشد.

۳) بیمه به تجهیز پس‌اندازها کمک می‌کند؛

مطالعات انجام شده نشان می‌دهند که به طور متوسط کشورهایایی که پس‌انداز بیش‌تری دارند، سریع‌تر رشد می‌یابند و به عبارت دیگر پس‌انداز موتور رشد اقتصادی هر کشور می‌باشد. این در حالی است که صنعت بیمه می‌تواند نقش مهمی در تجهیز پس‌انداز و تخصیص آن در سرمایه‌گذاری ایفا نماید. صنعت بیمه به سه طریق، کارایی

خصوصی، تدوین مقررات لازم برای حضور و سرمایه‌گذاری صنعت بیمه، ارائه خدمات اطلاع‌رسانی داخلی و بین‌المللی به بیمه‌گران و بیمه‌گذاران، تضمین امنیت سرمایه‌ای بیمه‌ران داخلی و به ویژه خارجی، سرعت دادن به فرایند خصوصی‌سازی صنعت بیمه به منظور افزایش کارایی صنعت مورد نظر و حداقل کردن موانع سیاسی (انحصارها، رانت-طلبی و بوروکراسی شدید اداری) ضروری به نظر می‌آید.

منابع

آل احمدی، ابتهام، (۱۳۹۱)، رابطه بیمه و رشد اقتصادی، پژوهشکده بیمه، معاونت پژوهشی، اداره کتابخانه، اسناد علمی و نشریات، دوره جدید، شماره ۱۳.

تودارو، مایکل، (۱۳۷۸)، توسعه اقتصادی در جهان سوم، ترجمه غلامعلی فرجادی، تهران، موسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی و توسعه، چاپ هشتم، ص ۱۱۷.

جهانگرد، اسفندیار، (۱۳۹۰)، بیمه و رشد اقتصادی در ایران، فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی، سال نوزدهم، شماره ۵۹، پاییز ۱۳۹۰، صص ۵۳ تا ۸۰.

جهانی، فرزانه، دهقان، علی، (۱۳۹۴)، تأثیر گسترش صنعت بیمه بر رشد اقتصادی کشورهای منطقه منا (طی دوره ۲۰۱۰-۱۹۹۷)، فصلنامه اقتصاد مالی، سال ۹، شماره ۳۲، پائیز ۱۳۹۴، صص ۱۲۳ تا ۱۳۸.

جهانی، فرزانه، دهقان، علی، (۱۳۹۱)، اثر صنعت بیمه بر رشد اقتصادی کشورهای منطقه منا (طی دوره ۲۰۱۰-۱۹۹۷)، فصلنامه اقتصاد مالی و توسعه، دوره ۶، شماره ۱۸، بهار ۱۳۹۱، صص ۹۴-۴۵.

سادات گوهری، هدی، (۱۳۹۳)، بیمه گروهی، تازه‌های بیمه جهان، شماره ۱۶۰.

سلطانی، حمید، صفری، سکینه، (۱۳۹۰). تحلیل ارتباط گسترش صنعت بیمه و رشد اقتصادی در کشورهای درحال توسعه منتخب (الجزایر، اندونزی، مالزی، پاکستان، ترکیه، فلیپین، مصر و هند) و مقایسه آن با ایران طی دوره ۲۰۰۹-۱۹۷۶، فصلنامه علوم اقتصادی، سال چهارم، شماره ۱۵، تابستان ۱۳۹۰.

کوزنتس، سیمون، (۱۳۷۲)، رشد نوین اقتصادی، ترجمه مرتضی قره‌باغیان، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ص ۱۱.

متوسلی، محمود؛ توسعه اقتصادی، تهران، سمت، ۱۳۸۲، چاپ اول، ص ۱۱.

Gonzalez, A. Melo, L. Posada, E, (2009), Inflation and money in Colombia: another P-Star model, Applied Economics, 22 (5): 21-39.

Ilhan EGE, et al, (2011), "The relationship between insurance sector and economic growth

سرقت و حادثه حمایت زیادی می‌کنند. این برنامه و ابزارها، خسارت وارده به مؤسسه‌ها و افراد را کاهش داده و مدیریت ریسک را تکمیل می‌کند. به عبارت دیگر، جامعه نیز به طور کلی از کاهش چنین خسارت‌هایی سود می‌برد.

خدماتی که شرکت بیمه برای پیشگیری و کنترل خسارت ارائه می‌دهد، کاهش میزان فراوانی و شدت خسارت را مورد هدف قرار می‌دهد. از آن جا که کاهش خسارت‌ها باعث افزایش سود مورد انتظار و کاهش حق بیمه‌ای مرتبط می‌شود، وجود فعالیت‌های مربوط به کنترل و پیشگیری از خسارت، به یک نیاز اساسی برای شرکت‌های بیمه تبدیل شده است. این عملکرد بیمه نیز می‌تواند از راه بهره‌وری کل عوامل تولید بر نرخ رشد اقتصادی موثر باشد.

۵) بیمه به تخصیص کارآمد سرمایه کمک می‌کند؛ بیمه‌گران اطلاعات اساسی شرکت‌ها و پروژه‌ها را هم برای ارزیابی این که بیمه را به چه قیمتی بفروشند و هم به عنوان متقاضیان وام و سرمایه‌گذاران جمع‌آوری می‌کنند. پس‌اندازکنندگان و سرمایه‌گذاران انفرادی ممکن است وقت، منابع و توانایی به عهده گرفتن، جمع‌آوری و پردازش این اطلاعات را نداشته باشند. اما بیمه‌گران در این زمینه مزیت دارند و در تخصیص سرمایه‌ی مالی و کنترل ریسک بیمه بهتر عمل می‌کنند.

بیمه‌گران سالم‌ترین و کارآمدترین شرکت‌ها، پروژه‌ها و مدیران را انتخاب کرده و برای آن‌ها بیمه و سرمایه مالی تهیه می‌کنند. بیمه‌گران گرایش دائمی به شرکت‌ها، مدیران و پروژه‌ها دارند و آن‌ها را تدارک سرمایه مالی می‌کنند که به بهترین نحو به نفع سهامداران کار کنند. با انجام این کار، بیمه‌گران (شرکت‌های بیمه) جهت تدارک مالی، به طور محسوس شرکت‌هایی که از مدیریت خوب برخوردار هستند را انتخاب می‌کنند. از این راه شرکت‌های بیمه نه تنها باعث تخصیص کارآمدتر سرمایه می‌شوند بلکه کنترل ریسک را نیز سرعت می‌بخشند. هم‌چنین این عملکرد بیمه می‌تواند از راه افزایش سرمایه‌گذاری به پس‌انداز روی نرخ رشد اقتصادی اثر بگذارد. همان‌طور که بیان گردید، تمام این تأثیرها بر رشد، تولید و اقتصاد در نهایت از دو کانال انباشت سرمایه (فیزیکی، انسانی) و نوآوری فنی انجام می‌پذیرند.

بر اساس نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود که: شرکت‌های بیمه با ایفای تعهدات خود مردم را به خرید بیمه‌های اشخاص تشویق نمایند. هم‌چنین اصلاح ساختار مالی شرکت‌های بیمه به علت اقدامات حمایتی و نظارتی دولت (بیمه مرکزی ایران) از قبیل ارائه تسهیلات مالی، ایجاد سیستم مدیریت ریسک، ارتقای سطح تخصصی کارکنان و مدیران بیمه‌ای، ارائه کمک‌های فنی تخصصی به شرکت‌های

- :An econometric analysis", INT.J.ECO.RES,2(2),1-9.
- Kugle, M.(2005)," Does Insurance Promote Economic Growth?Evidence From UK.", Journal of Insurance, Vol. 12, No. 2, PP 31-43.
- Kugler ,M.Ofoghi ,r.(2005)," Does insurance promote economic growth?evidence from uk", journal of insurance,no 3846,p 68.
- Lee, C. Chang, C. Arouri, M & Lee, C. (2016), Economic growth and insurance development: The role of institutional environments, Economic Modelling 59 (2016) 361–369.
- Park, Hoon, Borde, S. F. & Y. Choi. (2010). "Determinants of Insurance Pervasiveness: a Cross-national Analysis", International Business Review, Vol. 11, PP. 79–86, Elsevier.
- Song Y. (2014). "A Linkage Measure Framwork for the Real Estate Sector", International Journal of Strategic Property Management, Vol. 9, PP. 116-123.
- Terasvirta, T (1998), Testing linearity against smooth transition autoregressive models, Research Institute of the Finnish Economy, 75 (3): 491-499.

یادداشت‌ها

- ¹ Lee and cho
- ² Lee et al (2016)
- ³ Song (2014)
- ⁴ Panel Data
- ⁵ Ilhan et al (2011)
- ⁶ Park et al (2010)
- ⁷ Mena
- ⁸ Panel data
- ⁹ World Bank
- ¹⁰ Swiss Re
- ¹¹ Fisher
- ¹² Regressors
- ¹³ Smooth Transition Regression
- ¹⁴ Smooth Transition Auto Regressive
- ¹⁵ Terasvirta
- ¹⁶ Gonzalez & et al
- ¹⁷ Levin, Lin & Chu t
- ¹⁸ Im Pesaran and Shin W – stat
- ¹⁹ Breitung t – stat
- ²² Cao & Pdrvny
- ²¹ Pedroni Panel co-integration test
- ²² Schwartz
- ²³ Akaike